

Szerkesztési iroda:
Rimaszombat, Temető-utca 20.
sz. a. Ide intézendő a lap szel-
lemi részét érdeklő minden köz-
lemény és levelezés.

Bérmentlen levelek nem fo-
gadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:
Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU TETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:
R.-szombat, Losonci-utca 24.
sz. **Rábely Miklós** könyvnyom-
dájában. — Ide intézendők a
kiadó-hivatalt illető előfizetési
pénz-, hirdetés-, nyiltér- és
felszólamlások.

Hirdetési díj:
Egy négy hasábos petisors tér-
fogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás
után 30 kr.

Nyiltér:
Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont” kiadó-hivatala Rimaszombat Losonci-utca 24. sz., nemkülönb minden hazai postahivatal. — Az előfizetések legezelszerűben postautalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

Rimaszombat, augusztus 4.

A korteskodások ideje elmúlt, a tünetések és agitációk, melyekről mi politikai színezetük miatt hallgattunk, vásári-sibaja szünetelni kezdett. Azt hitük, hogy a rut lélekvásárlások undorító eseményei után, melyek örömteljes vagy gyászos eredményt — de sikert semmi esetre sem — születtek, lesz módunkban jó hosszú 3 esztendeig pihennünk s élveznünk a kimondhatlan édes (!) gyümölcsöket, — esalódtunk. Alig hogy a szitok, a káromlás és átkozódás elhalt az ajkakon, most a nyugalom és békés esend helyébe ismét új mozgalom lépett, nem lakhatunk megyei „szélesend” alatt. A kis és nagy bőgősök, klarinétosok és kontrások, természetesen élükön a primással — ismét működésbe hozták hangszereiket s elkezdődött a táncz, nem ugyan a kállai kettős, de az, a melyhez csak bepálinkázott, elbutított hájas fejűek értenek.

Hogy a dologra térjünk: megyénk-ből Kishontról szól az ének.

Egy számmal előbb adtunk csak kifejezést annak, hogy a hivatolt helyen mit akarnak a sógorok, most megkaptuk a kedves hírt, hogy az akarattuk immár nyilvánvaló tettekben nyilatkozik, mely tetteket enyhe szóval korteskodásnak, gyalázatos magyarellenes actiónak kell bélyegeznünk, mert a miket hallottunk és nyomtatásban olvastunk. — azokról csak megbélyegzőleg lehet szólnunk.

Kishontban esperességi tisztviselők választásának küszöbe előtt állanak az egyházak. Ezen tisztviselők nemesak egyházi téren bírnak hatékony befolyással, de társadalmi szerepük s a közügyekben való gyakori részvételük által egy nagy járás közérdekének szolgálatában vannak, s őket, mint az érdem, a tekintély magaslatán állókat nézik az egyházi és világi férfiak. — Azon állásokra tehát multi sunt vocati sed pauci electi. Hogy most már a mindig házsártoskodó s külön pártot alakító panszláv bajnokok az esperesség kormányzatát saját mame-lukjaik kezeire akarják bízni: nagyon világosan következik. Mozognak tehát az atyafiak, hogy a rózsás jövő tartós alapjait vessék meg s azután kényük-kedvük szerint garázdálkodhassanak. Egy országosan (?) ismert szláv tekintély (!), egy „bizalmi” férfi, hivatásának nemes öntudatával bíró papi személy ráütetett a nagy dobra, hogy bohóczruhában járja végig a gyülekezeteket s missionáriusi feladatához híven verbuváljon, térítsen. Nemde ennyi már elegendő, hogy Szibéria jusson az eszünkbe, s ne tintával, de epével írjunk. Azonban még sem.

Budán csak egyszer — és nem többször — volt kutyavásár. Csak a nihilisták terrorizmusának visszafojtására lehet fegyvereket irányozni, csak erős fondorlatok ellen lehet erősen készülni, — csak hadd berzenkedjenek ezek „a szláv elem világuralmára” török, hadd folytassák vesztettül annak háborúját, iparkodásuknak nem lesz ellenszegülése,

mert ostoba czélokot csak aprilisi időben lehet megvalósítani. Azt a magas süvegre vágyó izgágát jó lesz azonban egy kicsit illemre tanítani, hogy így aztán mi is hátat fordíthassunk butító elveinek és verbuváló viselt dolgairól ne legyen alkalmunk máskor is beszélünk s a vele paktálók fölött is megokolt véleményyt mondanunk.

—ács.

Iparezikkék.

II.

Nagyrócze, aug. 1.

T. Szerkesztő ur! Mult levelemben tett ígéretem szerint ebben a szöveg iparról fogok engedelmével foglalkozni. Ezt megelőzőleg egyet s mást a fonásról mulhatatlanul meg kell említeni. Mellőzve a mechanikai fonás történeti részletes tárgyalását, egyszerűen megemlítem, miszerint annak feltalója genuai Girárd Fülöp volt 1810. év május-július I. Napoleon által kiadott azon felhívás folytán, hogy „szerkesztessék oly gépezet, mely a lent és kenderet hasonlólag a pamut és gyapjuhoz fonallá képes alakítani, a feltaláló jutalma egy millió frank lesz.”

Ebből önkényt következik, miszerint I. Napoleon az által a külföldi gyapot és len-termekeket Franciaországból kiakarta szorítani, s a helyett a francia termékeket értékesíteni.

A gyapot, gyapju és selyemfonó gépek már 1770-ben működtek, ellenben a len és kender nem akarta a gép vezényszavát követni, míg említett feltaláló azt korlátok közé nem szorította.

A feltaláló, korának e téren minden esetre legnagyobb férfia volt. Ő száműzte a szövésipar teréről az anyai időt elrabló kézfönást, mert átlátta, hogy a kézfonal részint egyenlőtlensége, részint elkészítésének hosszadalmassága miatt a szövésvel foglalkozók ideje és munkája fejében kevés jövedelmet hoz.

Legyen szabad egy kis számitással rámutatni azon veszteségre, mely a kézfönás által elkövetett.

Felveszek egy ügyes kézi fonót, ki, ha minden ügyességét és munkaerejét összpontosítja, perzenként legfeljebb 3 meter hosszú fonalat képes előállítani, vagyis egy munkanap (12 óráig véve) alatt 2160 meter közép finomságu fonalat lenne képes fonni.

Egy köteg, vagy mint általánosán szokták nevezni, egy Schok vagyis circa 349000 meter fonalat ezen ügyes fonó 162 nap alatt volna képes előállítani.

Egy Schok 16-tos, vagyis 140 font fonalat meglehet legdrágábban 65 frton venni. számitunk tehát, mit keres egy fonó naponként?

A 65 frtból le kell venni 140 font tiszta gerebenezett lennek az árát, fontját minima 35 krajczárral számitva, ez kitesz 49 frtot, s s így a 162 napra marad a fonónak 16 frt munkabér, vagyis napjára 9.876 kr. átlag 10 kr. melyből kénytelen volna megélni, ha szövésvel is nem foglalkoznék a fonás mellett.

De számitunk tovább: ha a szövő csak sző és mechanikai fonoda látja őt el fonal szükséglettel, mily viszonyok állanak be.

Vegyünk fel újból 1 köteg 16-tos számú fonalat s továbbá azt, hogy a szövő egy meter szélességű vásznat sző. Az egy köteg fonalból képes bármely szövő legkevesebb 450 rőf vásznat szőni és így egy rőf vászon egy meter szélességben kerül legalább 15 krba a szövőnek. Azt hiszem, nem esalatkozom, ha egy rőf ilyen vászon piaci árát 22 krba teszem, és úgy a szövő a 450 rőf vászon mellett 34 frtot kereshetne, — feltéve, hogy a mostani szövészekén napjában 10 rőföt sző — 45 nap alatt s így napjában 75 kr. Azonban ha a szövészeket átalakítják és gyors vetelő készülékekkel látják el, akkor a mondott hosszúságu vászonnak a megszövése legtovább

25—30 napot vesz igénybe, nagyon természetes szorgalmas munkással, s akkor a napi munkabér is emelkedik.

Hogy a szövésipar e megyében felvirágozzék — még a fonodára nincs mulhatatlanul szükség — mert közel van Késmárk, hol olesó fonalat vehetni, sőt azt hiszem az ok-szerűen kikészített len és kender is fonallal becsereleik — hanem mulhatatlanul szükséges, miszerint a szövészeket átkell alakítani, hogy többet termelhessenek mint most. Ez pedig abban áll, hogy más vetelővel láttassék el, melynek segítségével a szövő nagyobb sebességgel, kevesebb idővesztéssel szőlebb és több szövetet képes előállítani.

Szükséges ehez még értelmes munkás, ki ezen javított készülékkel bánni tudjon.

Ily eljárás mellett lehetséges lesz, miszerint nemesak a fonoda fog szép lendületnek örvedeni, hanem az azzal összeköttetésben álló munkások is anyagi előmenetelüket tapasztalandják, mely enyomoruságos időben nemzetgazdasáti is igen fontos tényező, különösen oly vidéken, hol az évek legalább is felét csekély vagy éppen semmit nem jövedelmező munkával töltik, különösen a nők (értve a parasztszonyokat).

Megjegyzendő, hogy nem a fiaom lenvászonszövetet kell értenünk, melyet a vagyonosabb osztály hord, hanem az olyat, mely általában a nép között most is el van terjedve.

Igaz ugyan, hogy sokan talán azt mondhatnák miért szőjenek, hisz most olesőbb a gyapotvászon aztán meg nem is kell vele anynyit bajlódni. Az ilyen megjegyzésre azt felelhetnők, mit az egyszeri naiv ember mondott a kérdezőnek, midőn házát látta égni s ahoz ment, ki már túl volt a veszélyen hogy: segíték a szomszédnak védeni már az enyém úgy is ég, nem menthetem meg, vagy más szóval, ha mi magunk nem segítünk magunkon Isten sem segít.

Tehát videant conules!

Egy iparbarát.

A modern élet hazug mivolta.

(IV. Folytatás.)

Azon a napisajtó feneketlen hazugságoktól hemzseg, arra utalnom is felesleges, mert mindenki tudja, hogy a különféle pártok közlőnyei felett a párt-politika hazugságai uralkodnak, mit a sajtó anonimítása még jobban fokoz. A sajtóra igazán elmondhatjuk, hogy a jezsuiták jelszava szerint jár el: calumniare audacter; semper aliquid haeret. Az ellenzék hazudik, hogy a czáfolatokból további megtámadásaira támaszpontokat keressen; a kormány-párt hazugságokat nyomtat (ballons d'essai) hogy ezeknek a pártok általi fogadtatásából kiszimatolja, milyen eredménye lenne ilyen s ilyen törvényjavaslataknak, szabályrendeletnek stb. Minden politikai hírlap számit olvasóinak gyors teledésére, valamint arra, hogy azok nagy része más lapot nem olvas és így hazugságainak merészségét nem fogja megtudni. De aki több lapot olvas, az csakhamar belátja, hogy nem vehetnek semmit egymás szemére. Másrészt meg az olvasóközönség már annyira hozzászokott a sajtó hazugságához, hogy haragot többé nem is érez, valamint az újságíró sem szégyent, sőt az olvasóközönség rosszabb része már annyira sülyedt, hogy jobban szeret hazugságot olvasni, mintsem megválni a kedvelt sensatiós hírektől, amit perze a szerkesztőség nem hagy figyelmen kívül.

A külpolitikában a színelés már azon kezdődik, hogy minden oldalról úgy tüntetik fel a dolgot, mintha az államok között bizonyos jogi viszonyok és erkölcsi vonatkozások uralkodnának, pedig minden állam reservatio mentalis csinál és minden egyezményt csak addig tart meg, amíg azt saját érdekei parancsolják. Utóbbi a leghelyesebb és leghazafiasabb igyekezete is minden kormányának, mivel souverán államok között csak a természetes állapot: azaz mindenik harezá mindenik ellen, oppor-

tunitás tekintetéből fegyverszünetekkel — uralkodik. (Lassou A. „Princíp und Zukunft des Völkerrechts.”) De épen a szokásos diplomai színelés által okozott és a félrevezetett közvélemény által követelt valóban nem létező jogi kérdés fictiója teszi a nemzetközi viszonyokat oly hazugokká.

Minden állam titkolni igyekszik terveit és hivatalosan eltagadja szándékát; de a legtöbbnek terveit olyanok, melyek saját hatalmuk megerősülését czélozzák más államok politikai létének rovására vagy legalább egységük, hatalmuk vagy befolyásuk rovására. Mióta a nyilvános, a közvélemény politikai befolyásává lett, a legtöbb állam azon fáradozik, hogy a közvéleményt a maga részére nyerje meg és politikai ellenségei ellen izgassa fel, minék elérésére az egész sajtó hazugsága mozgásba hozatik és a színelésben a mester mindig azon állam marad, melynek legtovább sikerült a közvéleményt félrevezetni és melynek sajtója jobban tud hazudni mint a másik államé. Viszonylag igaz diplomatiája csak azon államnak lehet, mely elég erősnek érzi magát minden ellenséges támadás ellen, elég nagy és elégedett semhogy hatalmának kiterjesztése után vágyódni, és elég szerény, hogysem más államok ügyeibe, tehát azok belszervezetére befolytani vagy beleszólni akarna.

Hasonló az államok egymáshoz való viszonyához a pártok egymáshoz való viszonya az állam területén belül. Bár itt az alkotmány és az ezt kiegészítő törvények képezik a jogi állapotot, de mivel ez nem megváltozhatatlan és a politikai hatalom által mindig módosítható, a pártok küzdelme ezen módosítást eszközölő hatalom elérésére irányul. Ha a törvények e jogos módosítását az uralkodó állapot megakadályozzák, úgy a politikai tényezők lényeges hatalmi eltólasa nem marad befolyás nélkül, az átváltoztató irányok sokkal jobban szaporodnak erős ellenállás nyomása alatt addig, míg a feszültség ereje az ellentállást felülmúlja. Minél erősebb kellett válnia a feszültségnek, melőtt szándékaink valóítását eszközölhetette volna, annál esattanóbb az átalakítás, annál jobban hasonlít a reform a forradalomhoz. De a katastrofa után egy a mai hatalmak viszonyainak jobban megfelelő egyensúlyzó állapot áll be, mely, mint új jogi állapot, a megváltoztatott alkotmányként tekintik (Lassale „Ueber Verfassungswesen” Berlin 1862.). A pártok küzdelme tehát kizárólag hatalmi kérdésekre vonatkozik és nem jogi kérdésekre, azaz azon hatalom elérésére irányul, hogy a fennálló állapotot a pártérdekek szerint módosíthassa. Ezen természetes és magától értetődő tény azonban a pártok gondosan eltitkolják. Inkább szeretik azt a látszatot színelni, mintha ők csak a fennálló jogi állapotot akarnák fenntartani, a rosszul értelmezéstől megóvni és jobb részletezéssel vagy világosabb felfogással magyarázni. Valamely új törvény keresztülvitelére vagy megbuktatására irányuló vitakozásban a pártok mindig annak kimutatásán fáradoznak, hogy a kérdéses törvényt a fennálló alkotmányos és jogi állapot következetessége megkívánja-e vagy nem; s valóban azonban csak azért küzdenek a törvény elfogadásáért vagy megbuktatásáért, mert annak keresztülvitele vagy megbuktása a jogi állapotnak a párt czélja szerinti vagy elleni megváltoztatását hozhatja magával vagy akadályoztatná meg. Emellett minden párt, melynek határozott czéljai vannak, gondosan eltitkolja azokat és mialatt a felmerülő politikai kérdések iránti magatartása, ezeknek a pártezőlokra való befolyástól függ, magatartásának igazi oka helyett olyanokat igyekeznek felmutatni, melyek a nyilvános közvélemény felett uralkodó előítéleteknek hizelegnek. Így a pártok minden vitája — a parlamenten kívül és belül egyaránt — tulajdonképen nem egyebek alaptalan ámitásnál, melyeknél a valódi okok és czélok eltitkoltnak és szónoki látszólagos okokkal pótoltnak. Így pl. a legtöbb monarchiában a parlamenti ellenzék köztársasági eszméktől van eltelve és minden kérdést úgy itél meg, a mint alkalmasnak mutatkozik

a köztársaságra nézve vagy nem; de az ily államok kormányja gyakran nagyon befolyásolja magát az ellenzék tiltott republikanizmusától való féltelétől, megvonja a közügyek előmozdítására történő közhatalmát csak azért, mert azokat az ellenzék által követelték tartja és épen azért fél, hogy azok titkos antimonarchikus célok előmozdítására szolgáljanak. A kormány továbbá sokszor oly helyzetben van, hogy külpolitikájának kibontakoztatásánál megoszthatja meg ösztönösen a parlamentnek a nélkül, hogy kártyáinak idő előtti feltárással játéka sikerét ne kockáztatná; és ennek következménye az, hogy épen a parlament kényszeríti magatartását látszólagos okokkal támogatni és ámitással védelmezni. (Folytatjuk.)

Felvilágosítás a fűrészgyeházi botrányhoz.

E lap f. é. 29. számában Fűrészről keltette „a katonai executiohoz” ezimel, Daxner Samu és Laczko János aláírásával egy cikk jelent meg, a mely ugyanezen lap f. é. 27-ik számában a „katonai executio a fűrészgyeházban” cím alatt megjelent közleményre válaszul, az utóbbit „külgaztani” czélozza.

Tisztelem és követni is szoktam azt a szabályt, hogy „non quis sed quid”: hanem a jelen esetben, úgy hiszem, a t. olvasó közönséget is nagyon érdekelné az a „quis.” Az egyiket t. i. Laczko Jánost, volt szerencsém látni és hallani a legközelebbi esp. gyűlésen, s róla azt mondhatom, hogy ő azon becsületes földművelők sorába tartozik, a kik különben, midőn egy oly hírlapi cikket irnak alá, bizony nem tudják, mit eszelekesnek. A tulajdonképeni „quis” tehát Daxner Samu volna, a ki azonban annyival rejtélyesebb jelenség, mert magát a fűrészgyeházban ev. egyház felügyelőjének vallja. Nem akarván őt az „ignota quantitas” közönségesen használt elnevezéssel ki-sebbiteni, inkább úgy tekintem őt a kishonti esperességre borongó egén, mint egy új üstököszt, a kinek már az első megjelenése is csakugyan harezot és háborot hozott, s bár csak az Isten elfordítaná tőlünk legalább — a dögvészt!

Különbö felhagyok a találgatással, mert hiszen tessék csak utána nézni, hogy a quist mily híven ismerteti a quid, vagyis maga a cikk. Ennek tanúsága szerint több mint bizonyos, hogy D. S. urban nem mindennapi emberrel van dolgnak, a mennyiben nem mindennapi a védelmezett ügyben tanúsított tájékoztatatlansága, nem mindennapi nála a megdönthetetlen adatokon nyugvó igazságnak konok megtagadása s a köztudomású tények ezéltározatos elferdítése s mindez párosul tan oly nem mindennapi bátorsággal, a mellyel szemben, be kell vallanom, nincs kilátás a győzelemre, sőt józanul a esatát még csak elfogadni sem tanácsos. Leteszem tehát a polemia fegyverét, nehogy szemlélelem ellen Don Quichotteként látszassam harezolni.

Ezen kapituláló nyilatkozattal békét kötve Daxner Samu ural, — a t. szerkesztőség becses engedelméből, bátorkodom a fűrészgyeházi botrány kellő megvilágítása szempontjából, az illető hiteles jegyzőkönyvek alapján, következő adatokat hozni a nyilvánosság elé.

Laucsek Dániel ur ügye a tiszai ev. egyházkerület előtt legelőször a Kassán 1875. év aug. 17. és 18-án tartott közgyűlésen merült fel, mely gyűlés jegyzőkönyvének XVIII. pontja betűről-betűre így szól: „XVIII. (Fb.) superintendens ur jelentvén, hogy Laucsek Dániel felszentelésre jelentkezett hitjelölttől, a felszentelésre vizsgálom alkalmával felvett s eredetiben ide bemutatott jegyzőkönyv szövege szerint, a tiszai ev. egyházkerületben jogérvényes coordinatio 147. §-a értelmében, mely szerint „egészen ügyetlen vagy nagyobb testi hibával ellátott egyének felszentelése” egyenesen tiltatik. — a felszentelést azon okból tagadta meg, mert oly készütség mellett, mely csakis még kielégítőnek volt mondható, oly szánalmat gerjeszt előadással párosult zavart és keresztény épületre teljesen alkalmatlan egyházi szónoklatot tartott, melynél fogva a hallgatóság előtt botrányos neveltségévé lévén, magát a papi hivatal viselésére mindenkorra alkalmatlannak tüntette fel;

jelentvén továbbá, miszerint az ekként visszautasított hitjelölt csakhamar Hlubokára Hurban Mihály oldalához segédlelkészül hivatalos meg. Geduly Lajos dunáninneni superintendens által, daczára annak, hogy a jelölt itteni visszautasításáról biztos tudomása volt, felszenteltetett;

jelentvén végre, hogy attól tartva, miszerint ezen felszentelés ok és ürügy lesz arra, hogy Laucsek Dániel alkalmatlan volta daczára csakhamar egyházkerületünkbe meghívást kapjon egyházaink nem épülésére, hanem megrontására: főpásztori kötelességének tartotta nevezett Laucsek Dánielt, mint lelkészi hivatalra teljesen alkalmatlant, minden egyes esperességre megküldött körlevelét utján, a tiszai egyházkerület egész területén úgy ren-

des mint segédlelkészi hivatalra való alkalmaztatástól mindenkorra letiltani.

(Határozat.) A gyűlés superintendens urnak ezen eljárását teljesen helyeselve s egészen magáévá tévén, Laucsek Dánielt a tiszai ág. hitv. evang. egyházkerületben, úgy a rendes mint segédlelkészi hivatal viselésétől egyszer mindenkorra eltiltja, az egyetemes gyűlésre menendő követit annak szorgalmazására utasítván, hogy az egyetemes gyűlés egyházkerületünknek Laucsek Dánielre vonatkozó határozatát tudomásul vegye. . . .

Erre a Budapesten 1875. november 10., 11. és 12-ik napján tartott egyetemes egyházi közgyűlés jegyzőkönyvének 45. pontjában „a kerületek kijelentéseire képest következőleg határozott:

„A tiszai egyházkerületnek Laucsek Dániel ügyében hozott határozata, a kishonti esperesség ez ellen beadott felfolyamodásának elvetésével tudomásul vétetik”

Ehhez, úgy hiszem, nem kell commentár. E nélkül is megérthető, hogy mennyit nyom Daxnerék az az állítása, miszerint „a fűrészgyeház ellenszegülése az evang. egyházi tannal, joggal és törvénnyel tökéletesen megegyezik,” s megérthető, hogy itt nem „az önkényileg eljáró superintendens”, hanem egy törvényes, a legfőbb fokon is megerősített egyházi határozat forog kérdésben.

Ezen határozattal a fűrészgyeház, a kishonti esperesség akkori elnökségének segédlelkésze már 1875-ben is próbált megbirkózni, a midőn Laucsek D. urat segédlelkészül választá a neki kiadott híványt pedig az egyházkerülettel daczoló esp. elnökség megerősíté. — De épen ezen tényre való hivatkozásnál tűnik ki Daxner Samu urnak ifjú tájékoztatatlansága leginkább, mert azt mondja ő, hogy L. D.-nek kerületünkbeli való kitiltása történt: „a nélkül, hogy a competens esp. gyűlésnek Laucsek megerősítő határozata annak rendje szerint érvényen kívül helyezett vagy csak tárgyalás alá vétetett volna.”

Tessék csak elolvasni a tiszai ev. egyházkerület Jolsván 1876. aug. 9. és 10-én tartott közgyűlés jegyzőkönyvének XXI. pontját, a melyben a kishonti esp. elnökség jelenti, hogy a superintendens által vett utasítás szerint „a pila-hacsavai egyházban megjelent, s ott Laucsek Dánielnek segédlelkésze választatását érvénytelennek nyilvánította s a kiadott híványt visszszakóvetelte,” a mit L. D. vissza is adott, de az egyház kezébe, az egyház pedig „vonakodott azt kiadni azon nyilatkozattal, hogy mindaddig ki sem adja, míg e tárgyban a kishonti egyházakkal, illetőleg esp. gyűléssel nem tanácskozik.” Erre az egyházkerületi gyűlés ezt határozta: „A gyűlés megközzéssel vette a tévutra vezetett egyháznak ezen daczát, valamint azt is, hogy az esperességi elnökség nem bír a magyarhoni ev. protestans egyetem határozatának érvényét szerzeni e botrányos ügy elintézésében, mely épen azért, mert a magyarhoni ág. evang. protestans egyetem benne végleg döntött, nem tarthatók többé egyes egyházaknak vagy esp. gyűléseknek sem tanácskozása, sem határozathozása, de legkevésbé felülbírálása alá. — Miután pedig a pila-hacsavai egyháznak, tilalom ellenében illetéktelenül véghez vitt választásának és hívány kiadásának botránya egyrésztől a választás érvénytelenségének kimondásával, másrésztől pedig épen a hívány kiadásával és megsemmisítésével lesz elenyésztetve és orvosolva: az esp. elnökség még egyszer kúldetik ki oly meghívással, hogy felelőssége mellett és záros határidő alatt, — ha pedig nevezett egyháznak további daczával is találkozunk, törvényes kényszer és polgári hatalom segítségével is hajtsa végre feladatát.” — És e feladat csakugyan végre is hajtatott, habár csak egy év múlva, már a jelenlegi esperességi felügyelő Szontagh Bertalan ur által, kinél a visszaadott hívány bizonyosan maig is meglesz. S különös, hogy ezen végrehajtáshoz még akkor nem kellett semmiféle karhatalom, a mi abban leli magyarizátát, hogy akkor történetesen nem volt képviselőválasztás, s nem volt senki sem, a ki magas támogatásának ígéretével, az egyházat a további kitaró ellenállásra felbátorította volna!

Lám, tisztelt fiatal barátunk, Daxner Samu ur, tévedett tehát, midőn azt állítja: „és így Laucsek ur egész 5 évig — edes atyja haláláig — igazgatta az egyházat a nélkül, hogy valaki panaszkodott volna ellene.” és hogy összesen 6 év óta folytonosan mint lelkész működik.”

Daxner Samu ur ama cikkéhez különben sok ilyen helyreigazítás férne; de miután újra eszembe jut a szemlélelem és Don Quichotte, ez okból csak még a következőkettőre reflektálnék, visszavonulok.

D. S. a f. é. június 10-diki esperességi gyűlésnek ezen határozatot merészli tulajdonítani: „hogy miután az egyház ellenszegülése jogos és törvényes volt, annál fogva semmiféle executional és erőszak alkalmazásának megtörténni nem szabad.” — Erre vonatkozólag az esp. egyh. jegyző ur által meg vagyok hatalmazva annak kijelentésére, hogy

azon gyűlésen olyféle határozatról szó sem volt, annál kevésbé, mert még akkor a katonai executio titok volt, miután a főesperes ur, a pilai ügyről tett jelentésében, a karhatalomért benyújtott felyamodványát jónak látta elhallgatni.

A másik pedig, a mire megjegyzést tenni kívánok, az, hogy D. S. bizonyos kedvteliséssel szól a superintendens által keresett „hátráló hidaeskáról.” Legyen a fentebbiek alapján meggyőződve, hogy a superintendensnek a hátráló hidaeskára legkevésbé van szüksége; de meg általában úgy ismerjük őtet, mint a ki D. S. gyermek-árnyékával szemben nem szokott hátráló hidaeskára gondolni. — Ellenkezőleg. — azt tanácsoljuk, hogy jó lesz arról a hátráló hidaeskáról meg nem feledkezni D. S.-nek és mindazon uraknak, a kik a pilai egyházi ügyet politikai és nemzetiségi szenvedélyeikkel lángba borították s e lángot most is folytonosan szítják! — Annak „pro fidelibus serviis” élvezett biztonságának könnyen vége szakadhat! . . . Addig pedig tiltó haraggal azt kérdjük: „Quousque tandem abutere . . . !” r. l.

A megyei körjegyzők közgyűlése. 1881. jul. 25. *)

T. Szerk. ur! Mielőtt röviden értesíteném közgyűlésünk lefolyásáról, örömmel üdvözlök egy közleményt, melyet egyik ismeretlen kartársam a „Közsegi Közlöny” hasábjain „Felhívás Gömörmegye jegyzői karához” ezimel küld hozzánk, örömmel üdvözlöm, mert egy-letli életünket érdeklőleg Gömörből hangzik a szép szó. Midőn ezt teszem, egyuttal büszkén czáfolom meg — a jolsvai gyűléssel — kartársam bizdító felhívásának azon pontját, hogy közönségek vagyunk s azt hisszük, hogy a bírság befizetésével egy évre leróttuk kötelezettségünket stb. Igaz ugyan, hogy egyletünket látszólag a közöny jégkérge burkolta s hogy a putnoki gyűlés a kialudni készülő mécs utolsó fellobbanásához hasonló képet öltött magára, sőt egyletünk néhány kiválóbb alakja (személyileg 3, köztük az elnök is) a jolsvai közgyűlésre bucsuzási szándékkal jött, de — istennek hála — nem temetkezni, de újjászületni gyülekeztünk jul. 25-én; a közöny jégre olvadozni kezdett. A jolsvai közgyűlés eddigi összejöveteleinket számban messze túlhaladta, a megyei 55 körjegyző közül 44-en voltak. A tárgysorozat bő tartalma, az egyes kiválóbb pontok (mint pl. Vas megye jegyzői egyletének átirata, mely a körjegyzők teendőinek tulszaporodása s anyagi jóllétük előmozdításával foglalkozik s mely egész terjedelmében el is lett fogadva) annyira igénybe vették az időt, hogy a tagok számos indítványának tárgyalását máskorra kellett halasztanunk. Lenkey Lajos eddigi főjegyző leköszönvén, helyére Urban Mihály sumjacei kjegyző választott meg. A választmányi tagok is — Pazár Gusztáv nyustyai, Molnár Gusztáv rimabányai, Holch Elek forgácsfalai, Szetina János tiszolczi és Albini Márton klenőzei jegyzők megválasztottak. A bpesti országos közgyűlésre, mint minden évben, most is kijelöltettek a felküldendő képviselők. — név szerint: Fridrich Vilmos pelsőzei, Valkay László balogi és Prekopa Károly nagyrőzei főjegyző.

A mit legelőli kellett volna említenem: Jolsva város tisztelt közönsége ösztöne magyar vendégszeretettel fogadott, amilyenel eddig még nem találkoztunk, gondoskodva volt mindenről; a város köztisztelői s szeretetben álló főjegyzője Remenyik Károly kedves veterán kartársunk odaadó szívellyességgel végezte házi uri szerepét, oldala mellett Czirbur Elek ifjú kartársunk buzgólkodott, a közönség vidám hangulatban, felköszöntésekkel fűszerezve folyt le. — Délután 4 órakor a Heintzmann ehiznyóvízi vasöntődjé tisztelt igazgatójának szívellyes meghívása folytán a gyártelep megtekintésére rándultunk ki, hol a szívellyes fogadtatás után Greiner Arthur ur szívellyes összefüggő rendszerben megmutogatni a gyártelepet s szakszerűen megmagyaráztatni a vasöntészetet. láttuk az izzóvaslávát s láttuk az ebből előállított vascsöveket s egyéb tárgyakat, — innen az idylli kertbe sétálva annak egyik árnyas lugasában — hogy Gál György komikus kartársunk alkalmi szavaival éljek — táp-asztalok vártak reánk (ekkor fonta be tréfás felköszöntésebe e szójátékot, hogy a gyárban tapasztalatokat és táp-asztalokat találtunk), poharat emelt itt Fridrich Vilmos jeles veterán kartársunk a gyártulajdonos s derék tisztikara egészségére s a vasipar felvirágzására.

Rövid időzés után kölesönösen büszkültünk egymástól, egyrésze délnek, másrésze a kies Murányvárjának véve útját hazafelé, gondteljes jegyző teendőinket folytatandók.

Jolsván tartott gyűlésünk megvetette alapját további fejlődésünknek, s bizton hihető, hogy jövő évi — a kies fekvésű Dobsinán s a híres jégbarlang mellett tartandó közgyűlésünkben még számosabban veszünk részt. — Mily kedvesen vennők, ha akkor más megyebeli kartársaink, a világhírű jégbarlanghoz

*) Mult számunkra későn érkezett. Szerk.

kirándulást rendeznének s egyszersmind közgyűlésünket becses jelenlétükkel emlékeztetessé tennék. Hiszen mindannyian egy zászló alatt harezolunk! — r. v.

Tiszolczi, aug. 4.

T. Szerkesztő ur! Jelentem alászan vitéz kapi . . . akarom mondani szerkesztő uram — berukkoltam. Egymáshoz ugyan még nem volt szerencsénk se személyesen, se papíron, de remélem, mint afféle jó regulához szokott meg fogja érteni — szellemi értelemben vett — vén kellegját, aki is hivatalosan kijelentem, hogy a „Gömör-Kishont” ifju és öreg közlegényeinek zászlójába sorakozom s ki nem állok a sorból, míg legalább is őrmesterségig fel nem viszem. Azt is ígértem, hogy erősen fogok alkalmazkodni a disciplinához s ad verbum de verbo teljesítem a rám rótt nemes tisztelet.

Tiszolczon lakom, ebben a hirheft ősi fészkekben, mely a magyarságnak megingathatlan bástyája, a nemes vármegyének századok (!) óta hű-hű testrésze stb. . . stb. . . — Tyhü: milliom adta kartács és bomba, mint néhai ezredesem mondta a königrázi esata előtt — nagyon elvettem a sulykot, félek, hogy betakalják verni kopasz fejemet a piac kellő közepén —, nem jól beszéltek, mert épen a mult vasárnap olvastam az ön lapjában olyan valami dorgatorium-félet, egy „központfúró” járásnak gyalogzatos magatartásáról, botrányos manipulációiról, szláv nacionalis törekvéseiről, hátha bennünket értett a eiearóbetűs cikkező s nevezett el csepürágó és késnyelő szerepűeknek!! — Ugy lesz talán, mert „valami van a tiszolczi levegőben” különösen azóta, mióta valaki vakmerősködött a darázs-fészkekbe nyulni. Bizony t. szerkesztő ur, igazi Herkules legyen, a ki ezt az Augias istállóját kitisztítja: de hát — hogy szerény magamról beszéljek — nem azért harezoltam át 12 tizes esatát kétféle német náczió ellen is, hogy — bár plezurosán — most ezektől a hosszonyaku tótoktól ijednék meg. Igaz, hogy van olyan grand muftijok, kinek csak Hurban lehet a méltó párja, de ennek is a gatyaszárába szállt a bátorsága s azonnal magyar érzelműnek vallja magát, mihelyest panszlávnak nevezik. Erről a grand muftiról jut eszembe, hogy azt a nyilatkozatot tette, mikor kérdék tőle, miért szavazott a kormánypárt jelöltjére: „Azért — ugymond — mert a jelenlegi kormánypárt bukattja meg leghamarabb ezt a „közösügyes” országot” azután persze az ő hite szerint következőnek a várva-várt — Szlavia, mely ha valaha, csakugyan existálni fog (mentsen meg tőle a magyarok istene!), lesz „Te deum laudamus” Poekajtl kezdve Utekaig!

A fűrészgyeház papot kibruadták. A katonaság ügyesen vitte a dolgát, különösen az a káplár, amelyik elfogta a hőst s szépen kitétte az utczára. Azt persze tudja szerk. ur, hogy a század mindaddig Fűrészben marad, míg a hívek új papot nem választanak. — Emeljünk kalapot az esperességi felügyelő ur hazafias intézkedése előtt!

Egy szuszra elég legyen ennyi.

Vén bakancsos.

Hírek és vegyesek.

— Vidéki olvasóink szívellyes figyelmét hívjuk fel az elmaradt előfizetési csekély öszszegyek beküldésére. Lapunk tetemes kiadásokkal jár minden héten s az olvasók csak a méltanyosságnak tesznek eleget, midőn a kiérdemelt kétszeres munkának szerény díjat illő helyére küldik el. Az előfizetési pénzt Rábely Miklós kiadó fogadja el.

— Értesítés. A rimaszombati egyesült prot. gymnasiumban a jövő 1881/2. tanév szept. 1-én veszi kezdetét. A javító s pótvizsgák a tanév megkezdése előtt aug. 29—31. napján tartatnak. — a beiratás és felvételi vizsgák pedig szept. 1—7. napján. — Mindazok, kik akár táp, akár tandijelengedésben részesülni óhajtanak, kérvényeiket a lelkészi hivatal által is látomásozott szegénység, valamint a mult tanév második felében nyert iskolai bizonyítvány képesében Zachar Gusztáv jövő évi igazgatóhoz még aug. 30-ig annál inkább beküldjék, — mert az ezen határidőn túl érkező felyamodványok csak esetleg számíthatnak tekintetbe vételre. Midőn ezekről a t. szülék és gyámok tisztelettel értesítettek, egyszersmind felkértek, hogy általán ismert okoknál fogva gyermekeik elhelyezése ügyében az igazgatósághoz fordulni ne terheltessenek. — Rimaszombat, 1881. aug. 4-én. Az igazgatóság.

— Kirándulás. Az írók és művészek kirándulását követik a mérnök és építészegylet tagjai, habár programjuk nem egyezik ama-zokéval. Augusztus 26-án utaznak el Budapestről Kassára, onnan Lőcsére, Poprádra. — Augusztus 29-én kocsikon indulnak reggeli 6 órakor a dobsinai jégbarlanghoz és a sztaceinai völgybe. . . . Innen Tátra-Füredre mennek, ha ugyan eszükbe nem jut az aggteleki baradlát is megtekinteni.

— **Az ajnácskői fürdőben** mult vasárnap megtartott Anna-bárról kielégítő tudósítást kaptunk. Az estefelől jó sűrűn érkező vendégek — nem csak szombaton R.-szombatból — a bál kedvetek megöltötték a fürdő nagy termét s ami különös kedvünkre való: a lehető egyszerű de kényelmes női öltözetekben gyönyörködhetett a szemlélő, kivált pedig a fürdővendég, a kire ez a takarékoság csak a kura jó hatását gyakorolhatja. Reggelig tartott a muzsikaszó, a nagy zaj, jókedv okozta lármák és mindig friss táncz. A harmadzi éjszanyok a vendégek teljes meglepedését érdemelték ki. Sajnálattal nem tudjuk a szép hölgykoszorút, így nem szolgálhatunk a diszes névsorral, de az is sajnálatunkra esik, hogy a fürdő bérleje és igazgatója annyira megelégedezik a közönség s önmaga iránti kötelességéről, hogy a különben természeti szépségű s igen jó hatású gyógyhelyről nyilvánosság elé nem bocsát egy parányi értesítést sem, elanyyira, hogy még Gőmörben sem tudunk a magunk kincséről sem, s arról sem nyerhetünk tájékozást, hányan s kik látogatják, mint nyilatkoznak, a megelégedés mily fokával hagyják el stb.? Csodálni való-e azután, ha kevesen látogatják, május és június hóban, a legszebb tavaszi napokban üresen és elhagyottan áll és nem számíthat hosszúra nyúló sasonra? Ugyanez a megjegyzésünk Lévártot és Várgödöt is érdekelheti.

— **A részvét filleireit** kérjük az emberbarátok és jó szívi családanyáktól, négy kis-korú gyermek boldogtalan anyja számára, ki munkás, szerencsétlen férje halála óta ébe kiáltó nyomorral küzd s nincs a ki felszárítsa könnyeit, nincs, a ki a kétségbeesés iszonyú orvonyétól megmentené. E szerencsétlen asszony — ki nevét a nyilvánosságnak átadni nem bátorodik — maholnap kiesinyeivel együtt az éhhalállal küzd. — E lapok szerkesztője 3 frttal megnyitván az adakozók sorát, melegen kéri a közönséget, kegyeskedjék adományaival — bármi esekély legyen is az — felkeresni bennünket, mi az utolsó krt is nyugtázzuk és a helyben lakó nőnek adjuk át.

— **A hőség** kimondhatatlan már hetek óta. Az utczára csak az megy ki, akit a szükség hajt rá, innen van, hogy a kinek csak módjában áll — ide hagyja városunkat s falura vagy fürdőbe rándul. Egyébiránt, mint a számítások igazolják, a jelen év nyara már is a század legforróbb nyaraihoz tartozik s a természeti szabályok szerint 1874. óta a mostani évre kell esnie a szárazságnak, a 79. és 80-diki két esős év után. Most elkezdődött s továbbra is a fokozatos szárazság, forróság elé nézhetünk. Tehát csak izzadjunk az isten nevében!

— **Kik ették meg az uzsonnát?** Kirándulást tett egy úri társaság a serkei várm. felé, mely kirándulásnál persze nem maradhattak el sem a pinczetokok, sem az elemőzsiás batyuk. Nők s férfiak egyaránt fölségesen találták magukat az arnyas erdő lombos fáinál, felhangzott a jókedv, a ese-gő kacaj, patogtak az élecek, röppentek a szellemi szikrák. A délelti órában egy tisztásra érve — pihenőt akart tartani a szép társaság, mi ezébből kirakták a batyuk tartalmát, sorba állították a pókháló üvegeket, csakugy ingadozott a föld a nagy teher alatt. Egyik mulató azonban az uzsonna későbbre halasztását indítványozta, egy, a várm. közelében teendő rövid séta végett; mit a többiek el is fogadtak, őrizetül azonban egy eselédet akartak a harapni és innivalók körül hagyni, ezt azonban a pákosztáskodás kikerülése végett sokan elle-nezték. . . . A társaság tovább ment, egy jó félóra múlva kitérve, kifáradva visszajött, hogy lakomázzék, de oh — horrendum dictu — az uzsonnából a szőlő s vágó eszközökön kívül még egy pogácsa sem maradt. Az üvegek összetörve, a holmik felemészve az utolsó szálig. S ki volt a bűnös? Egy sertés-konda, mely a jó szagtól vezettetve — ör hiányában s tanuk jelen nem létében derekasan hozzá-látott s szokott disznói modorban elpusztított, fölfalt mindent. Hogy az uzsonna nélkül maradt társaság egyesei Mariusként keseregtek a romokon — magától értetődik.

— **Finövelde.** Ajánljuk a szülők figyelmébe Vargyas Endre győrmegyei kir. tanfelügyelőnek nevelőintézetét 6-10 éves elemi és 10-18 éves gymnasiumi tanulóiinak számára Győrött. A nevelőintézetet, — mint a beküldött értesítéssel látjuk, — a lefolyt tanévben, tíz különböző megyéből szép számmal keresték fel a növendékek, még Erdélyből is. Az intézet a néhai Zichy-féle palotában tágas, czélszerű termekben van elhelyezve. A növendékek a kir. tanfelügyelő szakszerű vezetése mellett az intézetben teljes ellátást, szigorú felügyeletet, intézeti benlakó korrepetitorok által tanulmányaikban utmutatást s rendszeres nevelést nyernek, tanulmányaikat pedig a győri gymnasiumban nyilvánosan végzik. Az idegen nyelvek elsajátítása céljából német-francia nyelvű is van alkalmazva. Bővebb felvilágosítással, vagy programmal írásbeli megkeresésre bárkinek szívesen szolgál az intézettulajdonos. Lakása: Győr, király-uteza 4 sz. a. van.

— **Zsebelő cigányasszonyt** fogott el a rendőség mult szombaton. A vakmerő nő

először egy juhász nejét fosztotta ki, azután egy hentesnőnek a pénzét vette oltalma alá, végül pedig Cz.-né zsebében kotorászott; e harmadik esetről azonban nyakon esipetett és a hűvösre kísérte.

— **Tompa Mihályról** néhány érdekes adatot közöl a „Nemzeti Nőnevelés“ legújabb számában Kerékgyártó Elek, a ki a jeles költő működése helyén Hamván járt s kortársaktól sokat hallott Tómpáról. Többek közt az ottani tanító Győri János, ki bizalmas barátja volt a költőnek, beszélt róla néhány jellemző adatot. Mily gyermekes kedély volt a költő bizonyítja e néhány jellemvonás. Tompa szorgalmas látogatója volt az iskolának. Órákon át tanítgatott, avagy elmerülve nézte a gyermekeket, „az istenség remek ékszerét“. Ilyenkor fölötte hallgatag volt, egész lényén sajátos, majdnem megdöbbentő mélaság vett erőt, s midőn merengéséből fölébredt, kifogyhatatlan volt a dicsőítő nyilatkozatokban. A világ legnagyobb embereinek tartotta a tanítókát, s mint ilyet, Győrit számtalanszor megölelte megesőlkölte. — Végtelenül örült, ha Aranytól, Petőfítől, Gyulaiól vagy esetleg tőle szavaltak a gyermekek költeményeket, az pedig igen lehangolta, sőt ingerültté is tette, ha az erkölcsi regulákat karok szerint tanulgták. Sokszor dalolt és játszott velük s gyermekeskedéseiken oly jóízűeket nevetett, hogy a komolyabb természetű Győri János mai nap is furcsa dolognak tartja azt. Rendkívül fel tudott lelkesedni, s ilyenkor szíve hihetetlen módon dobogott. Az érzések iszonyú rohamra leptek meg, ha valakit várt, s kétségbeeséssel szenvedett, ha neje csak tíz percet késétt is. Alig képzelhető gyöngédséggel szerette nejét, s ha őt a házi szükségletek beszerzése, pl. Putnokra való menetel alkalmával egy rövid napra nélkülöznie kellett, a leggyötrőbb kínokat állotta ki. Elénk fantáziája mintegy korlát nélkül csapongva teremtett helyzeteket, melyekben nője baleseteit szemlélte. Ily módon ronesolta idegzetét, mely a benyomások iránt tulságosan fogékony volt. Az első mélyebb rázkódást lelki életére az Édes János halála okozta. Régi barátság köteléke fűzte őket össze, s annak eredete a sárospataki iskolai életig visszanyúlt. Édes János a nagyhirű esperes-lelkész Édes Albertnek testvére, a még nagyobbírű Édes Gergelynek pedig fia volt. Bámulatosan eleven és élszjárás, határozott karakter, a köznép jóléteért hevülő, barátságot kedvelő, izgékony természet jellemző. Mint szónok hevessége s gyújtó beszédei által vonta magára a figyelmet. Majdnem egész a lázításig ment az akkori népjogellessen viszonyok ostromlásában. Mindazáltal Tompa redkívül ragaszkodott hozzá s róla írta „Barátom halálán“ című szép versét, melynek kezdő sorai ezek:

Szerettem én őt, mint lelkemet,
Halálán szívem csaknem megrepedt;
S midőn a föld
Koporsójára hullt zörögve:
Megátokozám a temetőt.

— **Esperességi felügyelő választás** lesz nem sokára a kishonthi járás 16 egyházközsége s a rimaszombati egy. prof. gymnasium részéről. Az eddigi felügyelő leköszönését minden hazafias érzelmű mélyen fáljalja s újból való megválasztását a legmelegebben ohajtja, mi ha nem sikerül, a kandidációjába hozott két jeles férfiu között oszolnak meg a szavazatok.

— **A pénzes leveleknél** a postaigazgatóság azon tapasztalatra jutott, hogy ama pénzeslevelekből, melyek czimiratán a rendeltetési hely vagy czimzett neve tentával aláhuzták, a benne levő pénz el szokott tűnni, olyképen, hogy ama vonalak tollkarczolásá mentén a borítékon hasadékok vájván, azon keresztül a pénz kihalászik: legújabbán ismételve elrendelte, hogy azon pénzesleveleket, melyek czimiratán ily aláhuzások előfordulnak, továbbításra a postahivatalok el ne fogadják.

— **Felhívás.** A hus eladása körüli felügyeletre a leghíványabb faluban is szükség van. A mi városunk érdemes tisztviselőitől elvártnók és legnagyobb elismeréssel kísérik azt a jeles és illó elhatározást, hogy naponként, másárszékéről-másárszékére a legszigorubb vizsgálatokat teendő meg a végett, hogy a fogyasztó közönségnek csak friss és jó hus adassék el!

— **Áthelyezés.** Véner Pál kath. káplán — mint értesülünk — innen Rozsnyóra tétett át s helyébe Barilla N.-t küldte káplánnak és vallásánárnak a megyés püspök. Állomását már el is foglalta.

— **Conventiculum.** A pilai ev. egyház nevében, Samo Daxner mult kedden sürgősen, küldönczök által egy felhívást intézett a kishonti ev. esperességi összes egyházaikhoz, melyben ezeket augusztus 3. d. e. 9 órára Rimabrézóra hívja tanácskozni a felett, hogy a pilai egyház, — az illetékes egyházi főhatóság törvényes határozata s intézkedése elleni küzdelmének eltökélt továbbfolytatása szempontjából milyen lépést tegyen? — Valóban érdekes tárgy, melynek vitatását a politikai hatóság is figyelmére méltathatta volna! — Különbön ugy tudjuk, hogy ezen év oly vakmerő, mint a mily éretlen kezdeményezés, a törvényes rendet ápoló tisztességes elemeknél

általában a legnagyobb visszatetszésre talál, minél fogva a tervezett esődületből csak néhány fanatikus izgatónak megbukott conventiculumuma lett.

— **Bánfalván** egy vasuti őrnek egyszerre három leánya fult a Sajóba.

— **Haladás.** A szomszéd város lapjából értesülünk, hogy a losonez és L-tugári iparos ifjuság önképző és segélyező együletében néhány jeles törekvő iparos ifjut jutalomdíjjakkal tüntettek ki. Nálunk a közönséget kelle valamivel díjjazni!

— **Egy uri nő** jelentkezett szerkesztőségünkben, kérvén, jelentsük ki, hogy az 188¹/₂ tanév kezdetével 2-3 tanuló ifjut teljes ellátásra, legkényelmesebb szállás- és jó élemezésre elfogad. Bővebb felvilágosítással e lapok kiadó hivatala szolgál.

— **A dobsinai jégbarlang** felügyelősége írja nekünk, hogy a lapokban közzétett koresolyázási ünnepélyről mit sem tud. Továbbá a barlang nem f. hó 13. vagy 14-én, de 15-én lesz villanyfényvel megvilágítva.

— **A gömöri ref. egyházmegye tanítóinak** „Rima- és Balogvölgyi énekkara“ folyó hó 3-án Rimaszombaton tartotta meg összhangzatos énekvakorlatát, mely alkalommal a kitűzött s szakaszonként megtanult, valamint a folyó hó 8-án Rimaszében tartandó tanítói közgyűléssel egybekötött, néhai b. e. Ragályi Ferdinánd tan. egyleti volt világi elnök s egyházmegyei segédgondnok gyászünnepélyen mondandó énekek négy hangra teljesen begyakoroltattak. A tagok közül 20-an voltak jelen, 6 hiányzott, kik többnyire alapos ok miatt nem jelentek meg. Tóth József zehereje tanító az énekkarnak egy jegyzőkönyvet ajándékozott. A jövő évre betanulásra 6 ének jelöltetett ki.

— **A folyó év** és hó 12-ik napjára Budapestre egybehívott országos tanítói gyűlésen a gömörmegyei ált. tanító-egyletet Fülep Bénéjmin rimaszombati tanító s egyleti alelnök fogja képviselni.

— **Az országos nőparkiállítás** e hó 14-én bizonyosan megnyílik. A vidéki bizottságok részéről folyvást érkeznek Budapestre a megbízott képviselők. Innen Fábry János tanár megy fel s személyesen vesz részt a kiállításban.

— **Vizbe fult.** Nád-paripán lovagolt egy feledi kis fiu, ki gyermeket tréfás hangon mondta az anyjának: „Elviszem és megítatom a lovatam édes anyám“. . . . Ezzel a vesszőre ülve neki szaladt a Rimának, usztatni, itatni kezdte a paripát, míg jobban és jobban bele nem merült s feje fölött össze nem esapott a víz. Halva fogták ki. Szülőinek öröme, gyönyörűsége volt.

— **Majd a vízbe fult.** Az alsó malom alatt fürdőző gyermekek közül egy 10-12 éves fiu csupa virtuskodás miatt már-már fultoklott, a víz alá merült, de egy nagyobb pajtása megragadta üstökénél fogva s kitette a partra, hol egy negyed óráig alig birt magához térni.

— **A fővárosban** nagy zajt esínált Niemijovszky névű nihilistát Turánszky Marczel megyénekből földbirtokos vette oltalma alá egy hozzá intézet levél után.

— **Rövid hírek.** — **Havazások** voltak csak nem régen a Kárpátokban. — **Képes levelező lapok** használatát megengedte a közlekedésügyi miniszter. — **Az árverezések hyenái** ellen érdekes mozgalom indult meg a fővárosban. — **A plajbász** használata 1565-ből ered. — **Négy lábú nihilista** is akadt Muszkarszágnban. — **Pénztár ellenőrző gépet** szerkesztett Zilahy Imre államvasuti gépész. — **A patkányokat** sippal esalta ki egy bűvész New-Castle városból. — **A papirgyárak** száma az egész világon 3985, ezekben évenként 950 millió kilogramm papirt készítenek. **Dsiddah** a világ legrégebb városa, Adám és Éva is ott éltek; ide vitték most a szultán gyilkosokat. — **Nagygyűlést** tartanak e hó 7. és következő napján a magyarországi községi és körjegyzők. — **Skótországban** a tavak befagytak. — **A trónörökös-pár** Hellbrumban időzik. — **A király és fia** a miskolci hadgyakorlatok ideje alatt Mezőkövesden is fognak időzni. — **Statáriumot** hirdettek ki Aradmegyében. — **Királyunk** és a német császár f. hó 4-én találkoztak Gasteinben.

CSARNOK.

Blanche.

— Elbeszélés Raek B. A. után B. I. —
(Folytatás.)

Blanche ezalatt magához jött és gyöngeségről panaszkodott, hogy az ijedséget ezzel eltakarhassa, kérve férjét, sziveskednék orvosért küldeni, mert nekem nagy szükségem van rá, míg ő (férje) azután néz, addig ő (Blanche) nálam lesz. Ezen ohajtás, hogy Tivadar orvosért menjen csak ürügy volt, hogy Blanche hoztam mehessem. Tivadar átlátta e finoman fonott hálót, látszólag orvosért indult mialatt Blanche az én szobámat, Tivadar pedig az övét kereste fel, melyet mint már említém az enyimétől csak egy ajtó választott el, mely nem volt bezárva. O tehát az ajtó függönyök

mögé rejtőzött, hogy nejenek áruló és becsületen szavait hallja.

Blanche szobámba rohant és miután arczomat nem látta, mert ezt a nyugágy sarkába szoritám térdre veté magát, lecsüngő kezemet megfogta esőkkokkal halmozta el és nevémen szólított. Mintha álmodtam volna, hallám szavait, de képtelen valék megmozdulni, — testem meg volt halva de lelkem és érzetem élt. Zokogásnak ellenére mozdulatlanul feküdtem, ő ekkor reám borult, karjait nyakam körül fűzte e szavakkal „Vilmos, kedves Vilmosom nem halod szavaimat, hallgass meg szeretett Vilmosom, — én vagyok, a ki szólított Blanche-od, aki csak téged szeret, csak téged szeretett, és csak téged fog szeretni örökké.“

Megbotránkozva hallám e kifakadásokat, testem utolsó erejével felémelkedék, hogy eskümet megtartsam és hogy barátom hűtelen nejét magamtól ellökjem, épen midőn kezeimet felemeltem, hogy eltaszítam őt, megláttam a kettévált ajtófüggöny mellett barátom kikelt halavány, dühtől reszkető alakját. Hidegen, nyugodtan lépett még mindig térdelő nejehez megfogva kezét e szavakkal „jőjjön asszonyom“ emelé fel a földről és huzozóla anélkül, hogy engem egy tekintetre méltatott volna.

„Tivadar!“ kiálték utána mint örült, azt gondolva, hogy barátom engem tart bűnösnek és hogy tán én esábitám el nejét. Az ajtót elére visszafordult és hidegen így szóló hozzá „A többit uram hallani fogja,“ azután eltűnt a legközelebbi szobában nejét magával huzozolva.

Az olyan emberek kik rendesen csöndes természetűek és egy nem várt esemény által zavartatnak ki kedélyállapotukból azok egész lényökben megváltoznak. Ilyen volt most Tivadar is, ő a melancholikus most cholericussá vált, miután az ő szeretett neje, frigyüknek árulóvája lón, és az ő hű barátja hűtlenné lett hozzá. Dühbe nem talált határt. Az ajtóra támaszkodva hallottam a párbeszédet, melynél Blanche hangja időről-időre izgatottabbá és hevesebbé vált, de hogy mit beszéltek, abból nem értettem semmit. Miután ismételt kéresem daczára Tivadar ajtaja zárva maradt előtem nem nyílt alkalom, hogy barátomnak a történetek felől kellő magyarázatot adjak, elhatározám magamat azt levélben közölni vele. Tehát egy levélben felfedeztem neki viszonyomat nejehez, egykori reményeimet, melyeket ő nem akarva, szétrombolt. Továbbá azt tudattam vele, hogy eljegyzésének híre a sir szélére vitt, ezt legyőztem, hogy javuljak és felejtsek a fürdőbe mentem, de itt nem várva a találkozást, nem hogy nem felejtettem, hanem régi fájdalmaim megújultak. Egyszermind azon szent esküt is felfedeztem előtte, melyet itten találkozásunk első pillanatában tettem, hogy becsülete mint önbecsületem felett fogok örködni, melyet e pillanittig megis tartottam, nemkülönbön a társalgóban történt esetet is érintem levelemben. Végül kéréim őt bocsájtana meg nejenek valamint az utolsó találkozás szerencsésében részesítene engem én azt ígértem, hogy azonnal elutazom, ne hogy bolgogságát továbbra is jelenlétemmel háborgassam.

A levelet bevégezve, előhívtam a pinczért hogy azt barátomnak adja át. Fáradozásom, hogy kibéküljek hasztalan volt, mert barátom a levelet felbontatlanul küldte vissza. Ebédnél még egyszer megakarván kísértetni a közeledést, de rémülve vedém észre, hogy barátom nejevel a szállodát elhagyta és máshová költözött át. Ebédután szobámba menve két lengyel ur tevé látogatását, kiket már előtte való nap Tivadarral láttam társalogni. Sejtelveim most megvalósultak, miután üdvözöltük egymást az egyik ur, mint Tivadar meghatalmazottja mutatá be magát és barátom kihívását pisztolyra adta át, míg a másik szolgálatát ajánlá fel mint tanu a párbanál. A párba elfogadása ellenkezett azon baráti rokonszenvvel mellyel Tivadar irányában viseltem, de miután meghatalmazottja kijelenté, hogy felhatalmaztatott minden barátságos kiegyezést visszautasítani, felkérém tehát gróf N. . . . t ki szolgálatát felajánla nevében és helyettem a párba helyét kijelölni és azt velem tudatni.

Fájdalmasan érintve, miután a tanak elhagytak, — a nyugágyra vetém magamat, hol a fájdalomnak átadám magamat. Most mint den átél órák lelkemben felidéztem, azon szent és szétválaszthatlan kaposra gondoltam, mely összefűzött bennünket és melyet egy nő könnyelműsége rontott szét örökre, olyannyira, hogy most mint ellenségek gyilkoló, olyannyira, hogy most mint ellenségek gyilkoló fegyverrel kezünkben egymás ellenében álljunk. E gondolat borzasztó volt, azon szívet, melyen többször nyugodtam, czélpontul venni, azon szívet mely barátom kebelében vert, szétzúzni, nem, nem, ezt nem tehetem és elhatározám magam, bármi történjék is barátom életét meg nem sérteni.

A következő nap reggele — mely május utolsó napja volt — szépen mutatkozott és én egy átvirasztott éj után ágyamból felkelve, azon esetben, ha netalán baj érne ügyeimet és iratimat annak idején rendbehozom, meghatalmazottam érkezett éntám.

(Folyt. köv.)

Hivatalos közlemény.

Hirdetmény.

5190./881. sz. — A megyei központi közigazgatásnál néhai Dienes János halálával üresedésbe jött 600 frt évi javadalmazással ellátott iktatói állomás betöltésére nézve f. évi augusztus hó 10-ik napjáig terjedő pályá-

zat hirdettetik, — s ehhez képest, az ezent hivatalt elnyerni kívánók értesítettnek, hogy kellőleg felszerelt s különösen erkölcsi bizonyítvánnyal is ellátott folyamodványaik kitűzött határidőn belől, az alispáni hivatalnál beadandók.

R.-Szombat, 1881. július hó 24-én.

Szontagh B., alispán.

Szerkesztői üzenetek.

T. E. Köszönjük.
Vén bakancsos. Csak használjanak aztán a pilulák!
E-I. Szeretnénk beszélni a k. a. mamájával. Nagyon naiv.
H. L. Nem neheztel talán? Sort kériünk rá.
D. B. Azért jöhet mástéle jó is.
P. G. Így van rendjén; megköszönjük.
D. A. Losonez. Csak egy lapot kérünk, mindakettő egy kézbe jó. Istvánnapkor talán ott leszünk.

B. L. Családi drámák kikürtöléséhez csak a pletyka-nyelvek értenek. Az ön műveltségétől is többet vártunk.

Felelős szerkesztő s laptulajdonos:

Pető Porubszki Pál.

Szerkesztőtárs: Fóthi Kovács Béla.

H I R D E T É S E K.

A szülők és gyámok figyelmébe!

Van szerencsém a t. szülők és gyámok tudomására hozni, hogy az új tanévben

élelmezés és szállásra

előnyös föltételek mellett három vagy négy fiu-gyermeket elfogadok. — Rimaszombat, 1881. augusztus 4.

Özv. Kraetschmár Lipótné.

1-2

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntödéje Kassán.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek jó hirben álló gyártmányait a csermelyvölgyi gazdasági gépek és eszközök gyárából

Nevezetesen: a s.-a.-ujhelyi kiállításban ujjlag és egyedül első arany-éremmel díjazott

Járgány- és tisztító cséplőgépeket 3—4 lóerőre, Járgány-szegrendszerű cséplőgépeket 1—4 lóerőre, és Szegrendszerű kézcseplőgépeket, továbbá: Baker- és magtári rostákat, sorba- és szórvavető gépeket, borsajtó és szőlőzúzó s egyéb gazdasági eszközöket, pontosan és szilárd kiállításban.

Rendelményeket elfogad részünkre: BENYO BÉLA ur Rimaszombat.

Árjegyzékek és képes jegyzékek kívánatra ingyen küldetnek.

3-3

Haszonbèri hirdetmény.

Jólsva rendezett tanácsu város tulajdonához tartozó a város kebelében kilenez helyen dyitható italméresi jog, városi fürdő bor és sör árulási joggal, továbbá vásári helypénzszenési jog és vágóhid az 1882-ik évi január hó 1-ső napjától, az 1885-ik évi január hó 1-ső napjáig, s végre alsó- és felsőmalom az 1881-ik évi november hó 1-ső napjától, az 1884-ik évi november hó 1-ső napjáig, s így három egymásután következő évekre, az e folyó 1881. évi augusztus hó 23-ik és szükség esetén következő napjain a városháza tanácsstermében reggeli 8 órától megtartandó nyilvános árverésen; esetleg a malmok, helypénzszenési jog, fürdő és vágóhid kivételével, az italméresi jog együttesen vagy egyenkint is zárt ajánlatok útján bérbe fognak adatni.

Az együttes italméresi jogra beadandó zártajánlatnál 1500 frt az egyenkenti zártajánlatnál a megígért 10-százottólja, valamint a nyilvános árverésen a bérleményi tárgyak mindenyikére a kikiáltási árnak 10-százottólja bánatpénzül leteendő, illetőleg a zárt ajánlatok az árverés kezdetéig a polgármesteri hivatalnak beadandók.

Az árverési föltételek az árverésre kitűzött határnapig, hivatalos órákban a jegyzői hivatalnál megtekinthetők.

Kelt Jólsván, 1881. július 22-én.

2-3

Madarász József, polgármester.

Egy 1—2 gymn. osztályt végzett

jó erkölcsű ifjut azonnal felfogadok tanuló minőségben műezukrázdamba. A föltételek iránt üzletemben nyujtok felvilágosítást.

Rimaszombat, 1881. július hó.

3-*

Ifj. Miskolczy István, műezukrász.

A gazdaközönség figyelmébe.

Alulirt a n. é. gazdaközönség és földbirtokos urak tudomására hozom, hogy nyerstermény-kereskedést nyitván — mint ügynök, legoalesőbb ügynöki díj mellett eszközök ezután mindennemű nyerstermény és életneműek bevásárlását; vagyis veszek és eladok nyersterményeket és életneműeket. — A külföld nagyobb buzakereskedő házaival, a kontinens országainak életnemű — bevásárló cézegeivel állok összeköttetésben, így tehát a termelők rendelkezésére állok bármily összeggel is.

A megbízásokat ezen ügyletek kivételére pontosan és gyorsan teljesitem; miért is kérem a n. é. közönség bizalmát, kereskedelmi összeköttetésembe helyezendő szilárd reményét. — Rimaszombat, 1881. jul hó.

2-4

Brody Bertalan, kereskedő.

Árverési hirdetés.

Ratkó város tulajdonát tevő ratkói és Répás községbeli regale — italméresi jog — az ahhoz tartozó koresmahelyiségekkel az 1882. évi január hó 1-ső napjától számítandó három egymás után következő évre, a folyó 1881. évi szeptember hó 1-ső napján a városházán délelőtt 10 órakor megtartandó nyilvános árverés útján haszonbérbe fog kiadatni.

Az árverési föltételek a városház tanácsstermében a szokott hivatalos órákban, bármely nap megtekinthetők.

Kelt Ratkón, 1881. július hó 23-án.

2-3

Gallo János, városi főbíró.

Haszonbèri hirdetmény.

A rimaszécsi italméresi jog, az ahhoz tartozó vendéglői helyiséggel együtt 1882. év január hó 1-től 3 évre haszonbérbe kiadó. — Bővebb értesítést nyerhetni alólirott nál bármikor. — Bérllő csak keresztény lehet.

Soffer Zsigmond, kereskedő Putnokon.

3-3

Első díj- s arany diszoklevéllel jutalmazva a S.-A.-Ujhelyi kiállításban a magyar államgépgyári gőzmozgony és vasrácskeretű gőzcséplőgépeért,

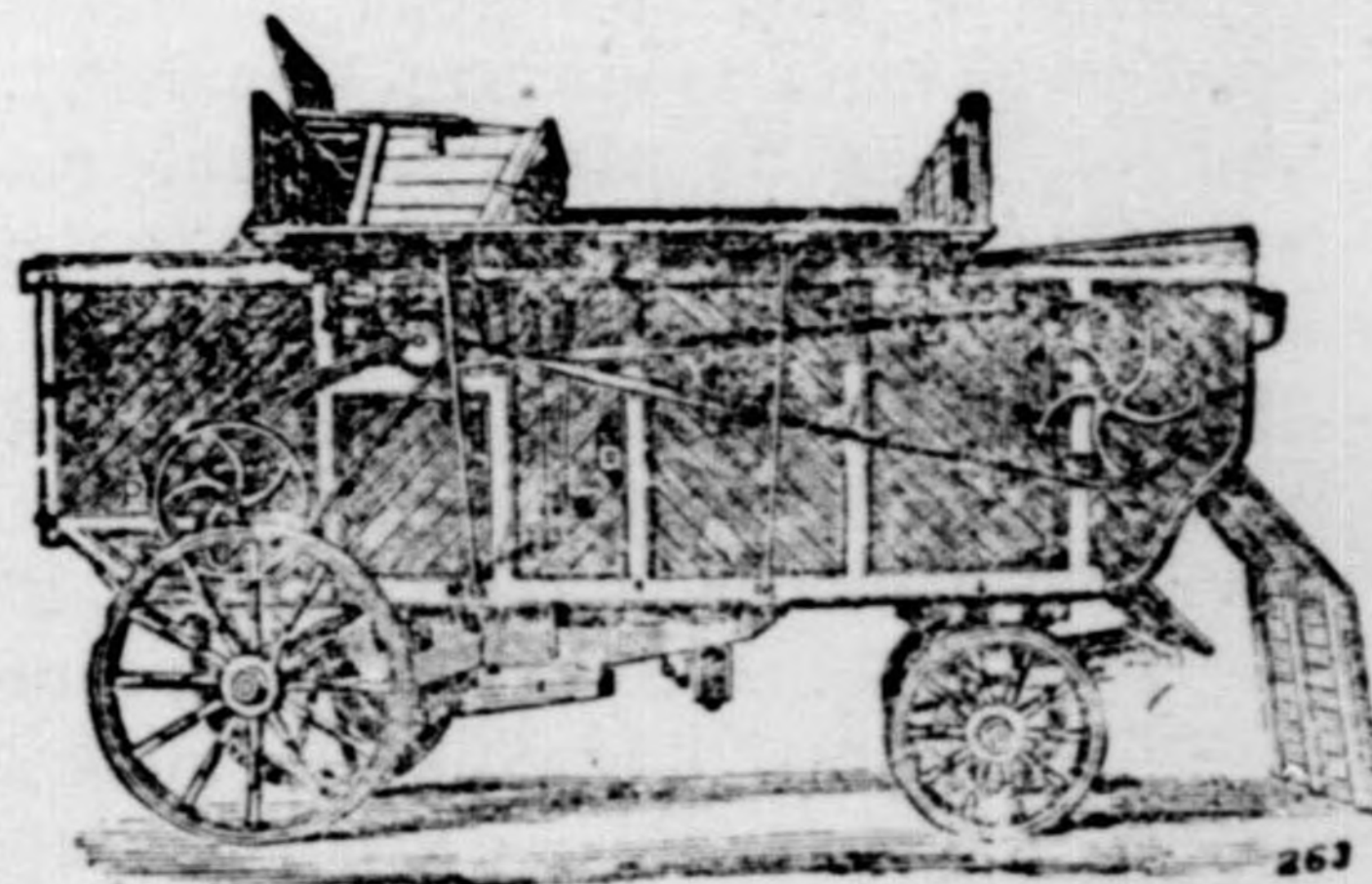
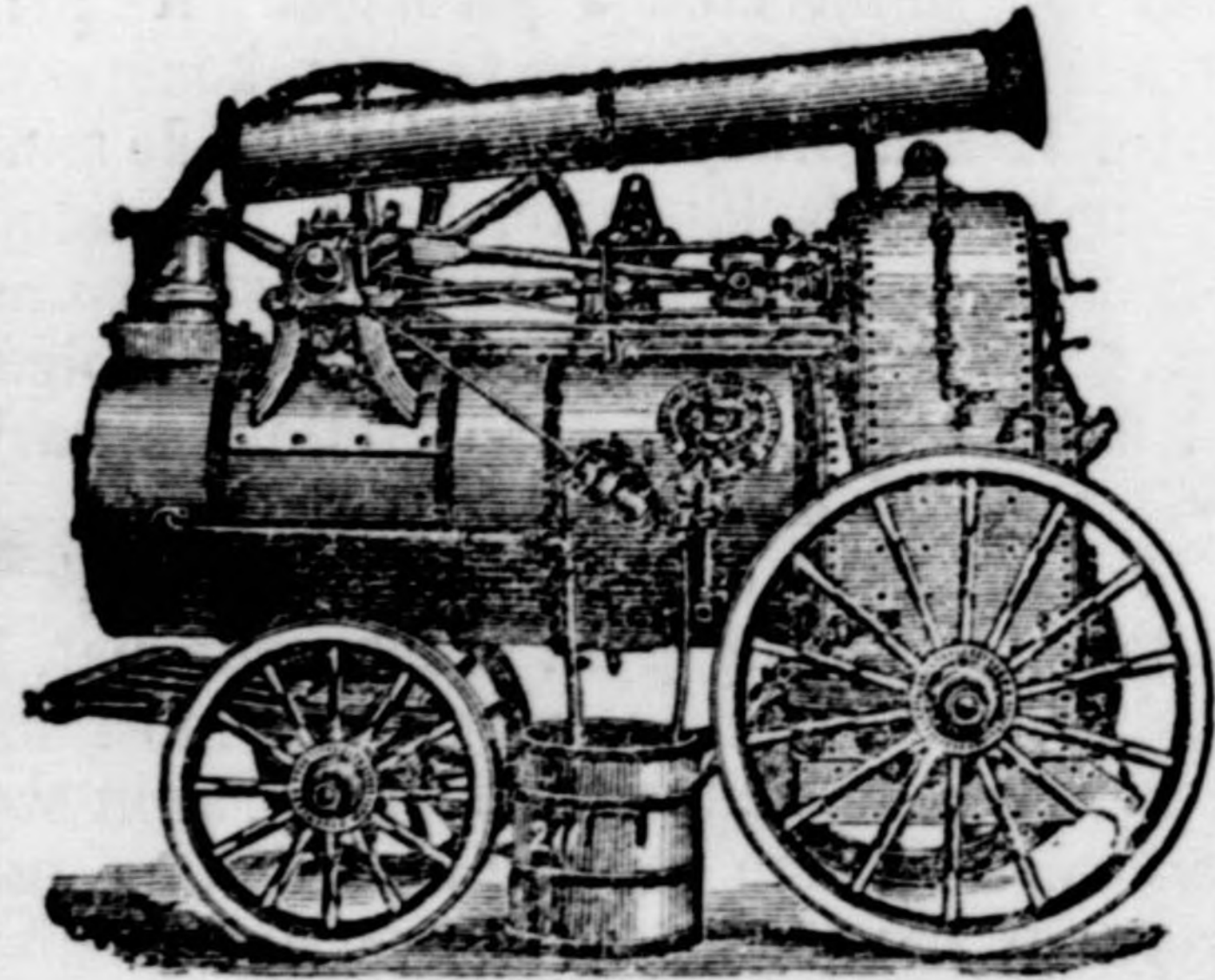
4-4

Fehér Miklós,

mint a m. kir. államvasutak gépgyárának főügynöke, ajánlja nagy fűtőfelülettel bíró, kevés tüzelő-anyag igénylése mellett a legnagyobb erő kifejtésére képesített, kitűnő szerkezetű, a m. királyi államgépgyárban készült

mozgonyait és szilárd vas-rácskeretű gőzcséplőit,

melyek nemükben páratlanok, feltűnően nagy rostafelülettel, hosszú gyors kopást gátló fémgömb-esészekben futó, legjobb minőségű acél tengelyekkel, rendkívül erős kosárral, azonkívül üszög-választó készülékkel vannak ellátva.

Az igazság kiderítése ezélljából nem mulaszthatom el a t. ez. érdeklődő gazdaközönség tudomására hozni, miszerint a f. é. május hó 28-án S.-A.-Ujhelyen tartott kiállításban a m. kir. államvasutak gépgyára által készített s általam kiállított gőzmozgony és vasrácskeretű gőzcséplő készlet volt az, mely haladásért és megnyerő kiállításáért az első díjat valamennyi felett elnyerte. — Ajánlja továbbá az adal, z.-egerszegi, s.-a.-ujhelyi és szécsényi kiállításokon 19 első díjat és második díjat nyert kisebb gazd.gépeit; nevezetesen pedig az oly igen keresett

Hofher-féle 4 kis magyar lóerejű járgánycséplőgépeit

tisztító és zsikoló szerkezettel, mely Szécsényben az első díjat nyerte; továbbá mindennemű gazdasági gépeit és eszközeit gyári áron s végre Hornsby & Sons gabnaratógépeit, Mac Cormick kéveket aratógépeit és „Sulky Rake” széna-gereblyéit, mellyel naponta 20—25 holdat lehet egy lóval összegereblyézni.

Raktar, iroda és gépcsarnok: Budapesten, üllői-ut 25. sz. „Köztelek.”

